

Motion till riksdagen 2022/23:467

av **Isak From och Monica Haider (båda S)**

Säkerställande av den svenska skogsproduktionen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en växande bioekonomi samt att det är samhällets ansvar att rädda arter på artnivå och samtidigt säkerställa enskilda markägares rätt till ersättning vid myndighets begränsning av den enskilda markägarens brukanderätt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

I Sverige och i hela norra Europa växer skogarna och mer biomassa bildas. Men på global nivå krymper världens skogar. Den så kallade avskogningen är ett växande problem och i november förra året tog EU-kommissionen fram ett förslag som ska stoppa den. Förslaget har nu passerat Europaparlamentet och kommer med all sannolikhet att träda i kraft.

Trots goda intentioner kan nya hållbarhetskriterier från EU riskera att halvera uttaget av svensk skogsråvara. EU:s olika attacker på den svenska skogen gör att det blir ogynnsamt eller i vart fall sämre att som skogsägare få lån till skogsinvesteringar. Många skogsägare riskerar att inte kunna förse industrin med klimatsmarta produkter genom sin verksamhet.

Ur ett svenskt men även ett nordiskt perspektiv finns det stor anledning att vara mycket bekymrad över de förslagen. Alla skogsägare och skogsbolag inom Sverige bedöms åläggas tunga administrativa uppgifter och få det tuffare att bedriva sin verksamhet.

Redan när förslaget presenterades i november förra året konstaterade den socialdemokratiskt ledda regeringen att direktivet kommer att leda till ökade administrativa bördor för både företag och myndigheter och att det blir ett stort ingrepp i det svenska självbestämmandet i skogsfrågor. I regeringens promemoria nämndes att kostsamma och svårimplementerade regler bör undvikas.

På EU-nivå finns det vanföreställningar om att skogen avverkas för att eldas upp.

När ett träd avverkas går inget till spillo. Högsta möjliga förädlingsvärde styr vad som tillverkas av trädets olika delar. Den kraftigaste delen av stammen blir virke som sedan används till hus och möbler. Den tunnare delen blir till massa för tillverkning av papper, kartong och textil. Trädens toppar och grenar, samt restströmmar från skogsindustrin, går till produkter som bioenergi, biodrivmedel och andra kemikalier. Sverige exporterar stor klimatnytta via det svenska skogsbruket. Den största delen av svenskt sågat virke går på export. Under en följd av år har cirka två tredjedelar av produktionen gått på export (se diagram nedan). 2019 producerades 18,6 miljoner kubikmeter sågat virke. Av detta exporterades 12,7 miljoner kubikmeter klimatnytta.

När det gäller det omdebatterade artskyddet i skogen är det enligt den tidigare socialdemokratiska regeringen en ändrad praxis och tillämpning av de två EU-direktiven som ledde till stor osäkerhet och otydlighet kring hur skogsbruket kan visa tillräcklig hänsyn gentemot arter som skyddas enligt artskyddsförordningen.

Det var tidigare i våras som Skogsstyrelsen gav besked om förändringar i tillsynen med anledning av nya domar som rör artskyddet. Bland annat behöver skogsägare ta mer hänsyn till fridlysta arter, inklusive alla vilda fåglar på individnivå. Skogsstyrelsen har efter det påpekat att om den svenska artskyddsförordningen ska tillämpas bokstavligt får det orimliga konsekvenser för skogsbruket.

Som utlovat ändrade den socialdemokratiska regeringen i artskyddsförordningen. Syftet var att skapa ökad tydlighet och förutsägbarhet för skogsägare när det gäller hänsyn till fridlysta arter. Det var bra att regeringen så skyndsamt gjorde ändringen. Bra för både naturvården och för skogsbruket. Förändringen innebär att förbudet mot att störa fåglar begränsas. Störningar som saknar betydelse för att bibehålla eller återupprätta populationen av en fågelart på en tillfredsställande nivå omfattas inte av förbudet.

Förändringarna kommer även att arbetas in i det regeringsuppdrag som Skogsstyrelsen har tillsammans med Naturvårdsverket. I uppdraget ingår att underlätta för alla som arbetar med skogen att praktiskt kunna ta hänsyn till enskilda arter och samtidigt få ekonomi i sina verksamheter.

Trots att dagens skogspolitik som bygger på två jämställda mål fungerar väl, behöver den i vissa delar förtydligas. I november 2021 lämnade regeringen den så kallade skogspropositionen till riksdagen, där vi tydliggör hur skogs- och naturvårdspolitiken bättre ska tillämpas. Där föreslog den socialdemokratiska regeringen att äganderätten ska stärkas, förenklas och tydliggöras för markägare och skogsnäring, och göra skyddet av värdefulla skogar mer effektivt.

Utöver att skogen fungerar som en kolsänka för Sveriges klimatutsläpp så behövs ett brukande av skogen för att bygga mer i trä och fasa ut plastprodukter och fossil energi. Därför behövs en växande bioekonomi, vilket förutsätter en säkrad tillgång på hållbart producerad bioråvara samt effektiva och funktionella tillståndsprocesser. Det är en viktig del för att ställa om till ett hållbart samhälle.

Vi har nu en ny regering med mindre ambitioner, mindre pengar avsätts och intrångsersättningar och arrendeavtal till skogsägarna riskerar att frysa inne. Artskyddet i skogen behöver följas upp så att vi får myndighetsgemensamma riktlinjer för handläggning av artskyddsärenden för skogsbruket, där också ansvarsfördelningen i fråga om kunskapsinhämtning i ärenden måste klargöras. Vi behöver därför förtydliga flera delar rörande artskyddet som berör skogen. Ansvarsfrågan, inventeringskrav och

ersättning för artskyddsärenden i skogen behandlas utförligt i Artskyddsutredningens betänkande.

För att inte bygga nya hinder för skogsbruk anser vi att det är av stor vikt med en bättre och mer skogsbruksanpassad översyn av artskyddsförordningen med utgångspunkt i att artskyddet ska utformas för att rädda arter på artnivå. Den högerkonservativa regeringens fortsatta beredning av Artskyddsutredningens förslag måste utgå från just samhällets ansvar för att säkerställa arters överlevnad. Samtidigt måste regeringen säkerställa enskilda markägares rätt till ersättning, där tidsbegränsade arrendeavtal kan vara en möjlighet när myndigheter begränsar markanvändningen.

Isak From (S)

Monica Haider (S)